

РУШЕВИНЕ ПАТРИЈАРШИСКОГ КОНАКА У ПЕЊИ

Стари конак Пећке Патријаршије подигнут је, вероватно, крајем XVI века. Најстарији, приземни делови конака, који су остали до наших дана, били су грађени у камену, док је горњи спрат током времена преправљан. Приликом његовог зидања помиње се патријарх Пајсије, чијом је заслугом била покривена трпезарија.

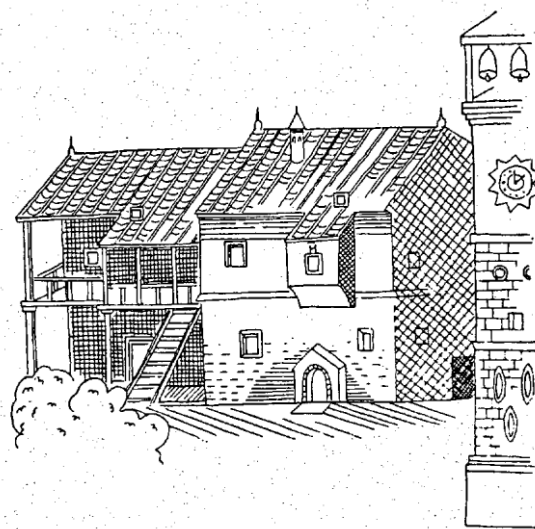
Једини приближан податак о изгледу конака половином XVIII века оставио нам је зограф карловачки Георгије Стојановић. Он је направио и потписао 22 маја 1745 године један бакрорез са изгледом свих грађевина у манастирском комплексу, међу којим се налази и конак (сл. 1).

Године 1831 манастир је опљачкао босански Арслан-паша, којом приликом је могао да страда и конак.

Свој оригинални архитектонски изглед конак је изгледа изгубио негде у другој половини XVIII века. Већ почетком XIX века над западним делом конака, изнад економског дела просторија и мутвака подигнут је спрат на конструкцији доњих сачуваних зидова. Архитектура дозиданих делова изведена је у бондручној конструкцији и по своме стилском изразу припада начину и навици зидања профаних зграда у Пећи, Ђаковици или Призрену.

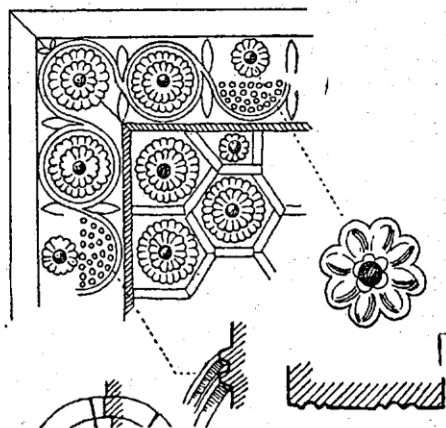
Године 1939 конак је изгорео непажњом управе манастирске. Том

приликом уништен је од велике уметничке вредности инвентар унутрашњег намештаја рађен у дуборезу. Једино су остала сачувана једнокрилна врата са горње трпезарије и две декоративно обрађене дрвене конзоле, једна из горње трпезарије, а друга изнад северног степеништа (сл. 2). Сви ови фрагменти пренети су у црквену ризницу, док су рушевине конака, које су остале у висини приземља, уклоњене од стране манастирске управе по одобрењу Завода за заштиту споменика културе. На тај начин отворен је шири приступ Даниловој припрати. Сем тога, из манастирског дворишта уклоњен је

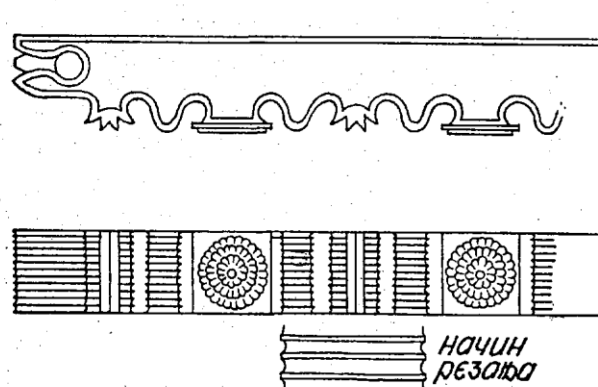

Сл. 1. — Детаљ конака са Стојановићевог бакрореза из 1745 године

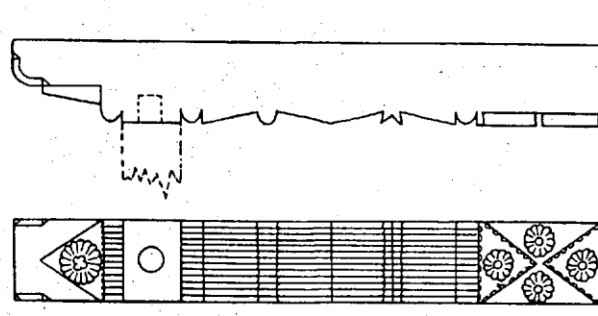
Детаљ врата са горње трпезарије

Дрвена конзола из горње трпезарије

Дрвена конзола изнад северног степеништа

Сл. 2. — Сачувани фрагменти врата и конзола обрађених у дуборезу

економски део, а на југозападном углу, у саставу данашњих монашких конака, саграђене су просторије за смештај црквене ризнице.¹

¹ Арх. Б. Вуловић, *Стари конак у комплексу зграда Пећке Патријаршије*, Зборник Савезног института, бр. II, 1951, стр. 119;

Остаци конака после пожара су архитектонски снимљени и елаборат се налази у планотеци Завода за заштиту споменика културе.²

Арх. Б. Вуловић

² Рад. Љубинковић, *Поводом чланка „Стари конак у комплексу зграда Пећке Патријаршије“*, Зборник Савезног института, бр. III, 1952, стр. 121.

LE LOGIS (KONAK) DE LA PATRIARCHIE DE PEĆ

Le vieux "Konak" de la patriarchie de Peć a, sans doute, été élevé vers la fin du XVIe siècle. Par la suite, il a été à plusieurs reprises modifié pour être finalement détruit au cours d'un incendie, en 1939. Les

ruines en ont été dégagées, tandis que les pièces de l'ameublement qui ont été sauvées ont trouvé abri dans le bâtiment du Musée de l'Eglise, au monastère de la Patriarchie de Peć.